

اراده؛ معیاری برای انسانیت

اساس مردی در قوت اراده است. ملای رومی می‌گوید:

وقت خشم و وقت شهوت مرد کو

طالب مردی چنینم کو به کو

ما علی(ع) را شیر خدا می‌دانیم، مرد خدا می‌دانیم.

چون در دو جبهه از همه مردتر بود؛ یکی جبهه بیرونی،

اجتماعی و میدان‌های مبارزه که هر پهلوانی را به خاک

می‌افکند و از آن مهم‌تر، جبهه درون خودش که بر خودش

مسلط بود؛ اراده‌اش بر هر میلی، بر هر شهوتی، بر هر

اندیشه‌ای حاکم بود. این داستان که مولوی آن را در

مثنوی آورده، چقدر از نظر مردی و قوت اراده، فوق‌العاده

است! چه تابیلوی عالی و لطیفی است که یک جوان

۲۵-۲۴ ساله دشمن بسیار نیرومند خودش را به خاک

افکنده است، می‌رود روی سینه‌اش می‌نشیند تا سرش را

از بدن جدا کند، او به صورت علی(ع) آب‌دهان می‌اندازد.

طبعاً علی(ع) ناراحت می‌شود. موقتاً از بریدن سر او

صرف‌نظر می‌کند. چند لحظه‌ای قدم می‌زند،

بعد برمی‌گردد. دشمن می‌گوید: چرا

رفتی؟ می‌گوید: برای این‌که اگر

در آن حال سر تو را بریده

بودم، به حکم خشم خودم

بریده بودم، نه برای انجام

وظیفه‌ام و در راه هدفم و

در راه خدا. این قدر آدم بر

خودش، بر اعصاب خودش،

بر خشم خودش، بر رضای

خودش مسلط باشد!

این هم یک نظر و یک معیار برای

انسانیت است.

برگرفته از کتاب آزادی معنوی

استاد شهید مرتضی

مطهری

نوشته‌اند پیغمبر اکرم(ص) در مدینه از محلی عبور می‌کرد.

گروهی از جوانان مشغول زورآزمایی بودند. به این ترتیب

که سنگ بزرگی را بلند می‌کردند (مثل اینهایی که هالتر

برمی‌دارند) تا ببینند چه کسی بهتر می‌تواند آن را بلند کند.

این هم مثل همه مسابقات احتیاج به داور دارد؛ چون گاهی

دو نفر وزنه را نزدیک به یکدیگر برمی‌دارند. وقتی پیغمبر

اکرم(ص) آمد از آنجا گذرد، جوانان گفتند هیچ دآوری بهتر

از پیغمبر نیست؛ یا رسول الله! شما اینجا بایستید و میان

ما دآوری کنید که کدام یک از ما بهتر وزنه را بلند می‌کنیم.

پیامبر(ص) قبول کرد. آنها مشغول شدند. آخر کار، پیغمبر

فرمود: می‌خواهید بگویم از همه شما قوی‌تر و نیرومندتر

کیست؟ گفتند: بله یا رسول الله!... فرمود: از همه قوی‌تر و

نیرومندتر آن کسی است که وقتی به خشم می‌آید، خشم

بر او غلبه نکند، بلکه او بر خشمش غلبه کند، و خشم، او

را در راهی که رضای خدا نیست، نیندازد. بر خشم خودش

مسلط شود و آن‌گاه که از چیزی خوشش

می‌آید، آن خوشی آمدن، او را به غیر

رضای خدا نیندازد و بتواند

بر رضای خودش، بر میل

و رغبت خودش مسلط

شود. یعنی پیامبر آن

زورآزمایی بدنی را

فورا تحلیل و تبدیل به

یک مسابقه روحی کرد

و مسئله قوت بازو را روی

قوت اراده تحلیل نمود.

گفت البته این هم یک کاری

است؛ آن‌که بازویش قوی‌تر

است مردتر است، اما مردی فقط

به زور بازو نیست، زور بازو یکی

از نشانه‌های کوچک آن است.

تبعیض تربیتی بین فرزندان

دلچسب او برای دیگران توضیح و نشان داده شود.

در حال حاضر که سبک زندگی و شرایط اقتصادی به

والدین اجازه فرزندآوری بیش از دو نفر را نمی‌دهد اما

هنوز در میان برخی خانواده‌ها در پاره‌ای از شهرها و

روستاها تعداد فرزندان بیشتر از دو نفر بوده که مدیریت

عاطفی و تربیتی که میان آنها برقرار می‌شود بسیار مهم

و حساس است.

والدین باید دقت و توجه کنند که رفتارهای آنها در دوران

کودکی و پیش از بلوغ و پس از بلوغ، آثار ارزشمند، مهم و

گاهی ویرانگر و خطا در میان فرزندان اجرامی‌کند که تا پایان

عمر و بعد از ازدواج و فرزندآوری آنها در میان همسران و

فرزندانشان برقرار می‌کند.

در باورهای دینی ما بوسیدن و نوازش فرزندان مخصوصاً

در دوران طفولیت نوعی از عبادت محسوب شده و بر آنها

حسنات قائل هستند.

بدزبانی و خدای ناکرده فحاشی و تنبیه فیزیکی، آثار

نامطلوب و گاه غیرقابل جبرانی بر روح و روان فرزندان

می‌گذارد.

والدین نباید با محبت و توجهات بیش از اندازه یا تنبیهات و

توبیخ‌های سنگین، فرزندان را در جاده انحراف و فرار از خانه

قرار داده یا آنها را مستعد جذب شدن به بیگانگان کند. فرار

از خانه، ترک یا افت تحصیلی و جذب شدن به افراد بیگانه

از اصلی‌ترین عوارض بی‌توجهی عاطفی به فرزندان است.

آموزش مهارت‌های فرزندآوری و تربیت فرزندان، اصلی‌ترین

عوامل رشد و ترقی در فرزندان یا توقف تربیتی آنها و انحراف

اخلاقی‌شان در فهرست مهارت‌های اصلی والدگری بوده که

بدون آموزش یا تسلط به فنون یاد شده فرزندآوری خطایی

ناخوشدونی خواهد بود.

دکتر مجید ابهری

عضو هیات علمی

دانشگاه

شهید بهشتی

فرزندان در حکم انگشتان دست هستند که نقص

یا عدم وجود هر کدام در انجام کارهای روزمره و

سایر امور نقصان ایجاد کرده و باعث بروز مشکلات

مختلف می‌شوند.

فرزندان نیز در میان خانواده با آن‌که ممکن است از نظر

ظاهری دارای تمایز و تفاوت‌هایی باشند اما برای خود فرد

ابزار انجام امور و خدمات مورد احتیاج وی هستند.

شوربختانه بعضی از والدین هرچند از نظر فیزیولوژیکی و

ساختاری، تفاوت‌هایی بین فرزندان قائل می‌شوند اما در

حقیقت فرزندان فقط از نظر احترام به والدین جایگاه بالاتر

یا پایین‌تر از یکدیگر دارند اما از جهت عشق و علاقه پدر

یا مادر طاقت دیدن بیماری و سختی‌های فرزندان خود را

نخواهند داشت.

گاهی بعضی از پدران یا مادران براساس جنسیت (دختر یا

پسر) بودن فرزندان بین آنها تمایز یا تبعیض قائل شده و

در ابراز محبت یا اعطای کادو یا جایزه بین آنها تفکیک و

تفاوت می‌گذارند.

حتی در میان برخی از خانواده‌ها در بین قوم و فرهنگ

مختلف گهگاهی والدین با خواندن برخی اشعار طنز این

تفاوت و نگاه تبعیض‌آمیز را ابراز می‌دارند؛

پسرها شیرند مثل شمشیرند

پسرپسر قند عسل

دختر ما خوشگله به صد پسر می‌ارزه

هرچند خوشبختانه این روزها و در عصر حاضر دیگر اینگونه

دیدگاه‌ها و نظرها موردپسند نبوده و مشتری‌چندانی ندارد

اما با کمال تأسف هنوز بعضی از والدین با تفکیک عاطفی

بین فرزندان، عملاً آنها را در مواضع جداگانه قرار می‌دهند.

هنگام دادن کادو یا جایزه و عیدی گاهی با کمال تأسف

بعضی از والدین بین فرزندان تبعیض قائل شده و براساس

جنسیت، رفتارهایی ناخوشایند بروز می‌دهند.

اینگونه کنش‌های ناپسند متأسفانه تخم‌کینه و بدبینی را بین

خواهران و برادران یا برعکس کاشته شود و گاه این فاصله

شوم تا دوران سالمندی آنها تداوم می‌یابد.

هرچند ممکن است فرزند کوچک در میان خانواده به دلیل

شیرین‌زبانی و اطوارهای خوشایند لبخند شادی و نشاط بر

لب‌های والدین بنشانند که این تبعیض رفتاری باید برای بقیه

فرزندان توضیح داده شده و حتی گاهی حرکات شیرین و

راه حل مشکلات، خداشناسی است

مرحوم آیت‌الله فاطمی‌نیا (ره) می‌فرمود:

شخصی خدمت امام صادق (ع) می‌آید و می‌گوید: من دعا می‌کنم ولی مستجاب نمی‌شود، هیچ چیزی

به من نمی‌دهند.

حضرت فرمودند: تو از جهت دعا وارد نمی‌آیی.

منظور امام «از جهت دعا آمدن» چیست؟

حضرت قریب به این مضامین فرمودند:

وقتی که شروع به دعا می‌کنی اول حمد و ثنای خدا را به جای بیاور.

امیرالمؤمنین (علیه السلام) فرمودند:

«المدحُ قَبْلَ الدُّعَاءِ»، «المدحُ ثُمَّ الدُّعَاءِ»

خداوند را پیش از دعا حمد و ثنا کنيد.

العیاذ بالله گمان نبريد خدا مثل ما انسان‌ها است که اول باید تملّق او را بگوئيم، بعد حاجت خود را بگوئيم.

خير! این مدح و ستایش برای این است که خداشناسی ما قوی می‌شود.

اگر خدا را در حد توان خود بشناسيم، مشکلات حل می‌شود.

